

Nr 50

Av herr **Rimås**, om en revision av lagen angående rikets flagga.

I nu gällande lag angående rikets flagga den 22 juni 1906 (SFS 1906: 55), vilken tillkommit efter en av riksdagen i samband med upplösningen av unionen med Norge 1905 gjord framställning, fastslås tvenne typer av den svenska flaggan, den tvärskurna att användas som nationalflagga och den tretungade att brukas såsom örlogsflagga. Konungen och med hans tillstånd medlem av konungahuset äga rätt att föra förutom tretungad eller tvärskuren kunglig flagga, d. v. s. med riksvapen i vitt fält i korsets mitt, jämväl den annars endast för krigsmakten föreskrivna tretungade flaggan. Av olika under de senaste åren av chefen för kungl. livrustkammaren fil. dr Torsten Lenk publicerade skrifter om vår flagga samt av det år 1951 med bidrag från statens samhällsvetenskapliga forskningsråd av Fahlbeckska stiftelsen vid Lunds universitet utgivna arbetet "Heraldik i svenska författningar" av Uno Lindgren framgår, att den tretungade flaggans begränsade användning till endast krigsmakten ej är historiskt grundad.

Vår flagga har sitt ursprung i konungens blå baner med gult kors, vilket senare kan påvisas i det svenska konungavapnet redan år 1448. Under Gustav II Adolfs tid förekomma såväl tretungade som tvärskurna blå flaggor med gult kors på svenska skepp. Den tungade flaggan föres därvid på kronans skepp för att skilja dem från privata. Först vid mitten av 1600-talet börja dock blågula korsflaggor mera allmänt att förekomma på privata skepp för att utmärka svensk nationalitet, varvid emellertid den tretungade statsflaggan blir föremål för upprepade missbruk. Detta föranleder förmyndarregeringen för Karl XI att den 6 november 1663 utfärda ett kungligt plakat, enligt vilket privatpersoner förbjudas att föra "Chronones Flaggor, eller elliest sine egne gjorde medh tre Spitzer". Plakatet innehåller vidare ett påbud om att flaggor med gult kors skola föras på privata skepp för att dessa skola "repraesentere sigh vara Swenske Undersåthare tillhörige". Dessa flaggor skola vara "Fyrekantige, och jämt afskurne". Denna klara skillnad mellan den tretungade statsflaggan för såväl civil som militär statsverksamhet och den tvärskurna nationalflaggan för enskilt bruk upprätthålles sedan ända till 1897, då den tretungade flaggan blir förbehållen konungahuset, riksdagen och krigsmakten samt en tvätungad flagga införes för den civila förvaltningen. Denna

senare flagga avskaffas emellertid redan 1906 genom den nuvarande lagens tillkomst.

På grund av bristande insikter om vår flaggas historia har man genom 1906 års lag brutit en nära 250-årig tradition för den tretungade flaggan såsom statsflagga. Starka skäl tala för att lagen angående rikets flagga snarast blir föremål för revision, så att den tretungade flaggan återfår den ställning, som den genom århundraden haft som statens symbol. Det kan omnämnas, att Norges och i viss mån även Danmarks tungade flaggor användas inom såväl civil som militär statsförvaltning. I samband med revisionen torde böra övervägas, huruvida ej den kungliga flaggan borde få en ur heraldisk synpunkt mera korrekt utformning i likhet med vad förhållandena äro i Norge och Storbritannien.

Under åberopande av vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om en revision av lagen angående rikets flagga.

Stockholm den 19 januari 1955

S. Rimås